

Orimliga utredningskrav vid tillståndsprövningar?

En huvudregel vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken är att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska visa att de så kallade hänsynsreglerna iakttas. Detta innebär att verksamhetsutövaren ska visa att den planerade verksamheten kan bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Frågan är dock hur långt detta beviskrav sträcker sig? Är en verksamhetsutövare tvingad att utreda allt som tillståndsmyndigheter och remissinstanser kräver? Och finns det situationer när bevisbördan går över på någon annan än verksamhetsutövaren? Dessa frågor aktualiseras allt oftare i samband med tillståndsprövningar. Och beror enligt min mening på att tillståndsmyndigheter och remissinstanser under senare år har kommit att ställa alltmer långtgående krav på såväl antalet som omfattningen av de utredningar som aktualiseras.

Inte sällan bemöts det underlag som verksamhetsutövaren presenterar skeptiskt av tillståndsmyndigheter, remissinstanser och sakägare som anses berörda av den planerade verksamheten. Verksamhetsutövaren får ofta höra att underlaget är bristfälligt och måste kompletteras med olika utredningar. Kraven framställs som regel utan någon motivering av miljönyttan med de extra utredningarna eller någon bedömning av om utredningarna kan anses vara ekonomiskt motiverade. När denna situation uppstår är det inte ovanligt att verksamhetsutövaren går med på i princip vilka utredningskrav som helst bara för att få en smidigare och snabbare prövning, det vill säga att framstå som tillmötesgående och seriös. Det är särskilt vanligt att acceptera diverse utredningar om dessa inte anses vara kostsamma i förhållande till det man kan förväntas tjäna på den ansökta verksamheten.

Överväg konsekvenserna

Som verksamhetsutövare bör man dock noga överväga vilka konsekvenser utredningarna får för den planerade verksamheten. Det är verksamhetsutövaren som bestämmer ramen för tillståndsprocessen genom att avgränsa sin ansökan såväl geografiskt som verksamhetsmässigt. Om man under tillståndsprocessen accepterar utredningskrav som egentligen ligger utanför prövningsramen riskeras tillståndsansökan utökas på ett otillbörligt sätt. Som exempel kan omfattande utredningskrav avseende transporter

GÄSTKRÖNIKÖR: Christian Härdgård, advokat, Advokatfirman Delphi

FOTO: DELPHI

på långa avstånd från täktverksamheten medföra att dessa transporter uppfattas som följdverksamhet, vilket i sin tur kan leda till att de allt för långtgående transporter påverkar verksamhetens tillåtlighet eller regleras genom villkor. Ett annat exempel är att utredningskrav avseende analys av processavloppsvatten utanför verksamhetsområdet kan leda till villkor med utsläppskrav och uppföljning trots att det inte omfattas av prövningsramen eller verksamhetsutövarens rådighet. Viljan att tillmötesgå utredningskrav kan således få långtgående konsekvenser för verksamhetsutövaren, såväl i tillståndsprövningen som driften av verksamheten.

Vem har bevisbördan?

Som nämndes inledningsvis är det verksamhetsutövaren som har bevisbördan vid tillståndsprövningar. Något som sällan diskuteras är dock om bevisbördan i vissa situationer egentligen bör ligga hos någon annan. I förarbetena

” Verksamhetsutövaren bestämmer ramen för tillståndsprocessen.

” Krav framställs som regel utan motivering av miljönyttan.

och kommentaren till miljöbalken anges att vissa paragrafer i 2 kap. miljöbalken innehåller formuleringar som tyder på att en bevisbörda läggs på tillståndsmyndigheten. I 2 kap. 3 § miljöbalken talas exempelvis om att det "finns skäl att anta" att en verksamhet etc. är skadlig och i 2 kap. 4 § miljöbalken talas om att produkter m.m. "kan befaras" medföra risker för hälsan eller för miljön. Om verksamhetsutövarens bevisbörda ska tillämpas även på dessa uttrycksätt skulle verksamhetsutövaren vara tvungen att visa att det t.ex. inte ens "kan antas" att en verksamhet är skadlig. Bedömningen skulle på detta vis bli mycket sträng, vilket inte kan anses rimligt. Att en sådan tillämpning av beviskravet är orimlig framgår även av praxis.

Mark- och miljööverdomstolen har i mål M 9233-13, den s.k. Arendaldomen, uttalat att så länge det inte finns någon utredning i målet som visar att de slutsatser och utredningar som den sökande har genomfört är felaktiga så ska sökandens utredningar och slutsatser godtas. Detta uttalande kan tas som intäkt för att väl genomförd utredning ska anses vara tillräcklig och att bevisbördan därefter ligger hos någon annan än verksamhetsutövaren.

Är kraven motiverade?

Sammanfattningsvis – när det ställs krav på mer omfattande utredningar måste verksamhetsutövaren göra en bedömning av vilka konsekvenser utredningarna kan få för den planerade verksamheten samt, inte minst, göra en bedömning av om utredningarna är miljömässigt och ekonomiskt motiverade. Om utredningarna kan få långtgående konsekvenser samt inte kan anses miljömässigt och ekonomiskt motiverade måste verksamhetsutövaren ifrågasätta och motivera varför kraven på utredningar inte kommer att efterkommas alternativt kräva att den som ställer ett visst krav på utredning själv presenterar underlag som motbevisar de utredningar som verksamhetsutövaren har presenterat. Annars riskerar man att förlora kontrollen över avgränsningen av ansökan och prövningsramen, vilket kan leda till att det tillstånd som avsågs sökas i slutändan blev något annat. ●

Rubber

Rubber Company AB

Industrigummileverantören

Transportband & transportörtillbehör • Lätta transportband
Transmissioner • Plaster • Industrislang
Gummiduk & gummimattor • Isolatorer
Formgjorda produkter • Komponenter för virkestorkar

Telefon 0771 40 00 12 • www.rubberco.se

Industriell Vägning

Flöde - Dosering - Nivå

Tel:
08-764 74 00

Fax:
08-764 75 00

internet:
www.s-e-g.se

DIN SAMARBETSPARTNER & LEVERANTÖR AV

bandavskrapare, rullar, eldrivtrummor, slitgummi och mycket mer.

På vendig.se hittar du hela vårt utbud. Kontakta någon av våra säljare för mer information.

 VENDIG

Tel 0511-173 60 | www.vendig.se | info@vendig.se